

אנסרה

פגישה זו לא נתקיימה — בין המלך פייצל העיראקי, נורי אל-סעיד וראש ממשלת תורכיה מנדט. הלאומנים התנגדו לפגישה זו.

ביירות

צילום זה צולם בעת ביקורו האחרון של מלך עיראק (מרכז) בבירת הלבנון, בחברת דודו, האמיר עבדול איללה. מימין יושב הנשיא כמיל שמעון. המהפכה

בעיראק פרצה השבוע, שעות אחדות לפני שהמלך וראש ממשלתו המריאו לוועידה מוסלמית באיסטנבול, שבה עמדו לדון בהצעה העיראקית להתערבות צבאית בגלוי בלבנון.

הפרסטיגיה של חתנה זו במלחמת העולם השנייה. אולם הוא רק ציטט את בגדאד. צללה, הבירה השנייה של האיחוד הערבי (שמימי) התעלמה לגמרי מן המתרחש בהתדורות החדשות של אחר-לכך לנחוצו למסור כי המלך החדש הממשלה בארמונו, ופירסם עצמו כמלך האיחוד הערבי פייצל" ואת האבס אל-מלך עליון של כל הכוחות הערבים. המאורעות בעיראק היום" הבטיח הקריין.

ואו, לעת ערב, הודיעה סוכנות רויטר: האמיר עבדול איללה לא נרצח; הוא עומד בראש הכוחות הלאומיים למלוכה, המגינים על ארמון המלך. לא ידוע דבר על גורלו של המלך פייצל. נורי אל-סעיד הצליח לימלט. קרבות התפתחו בכל רחבי המדינה.

★ ★ ★

"ניבורי 1941"

יה זה קרב שהתבשל במשך שנים ארוכות. זה מול זה התגבשו שני מחנות: האחד של נורי אל-סעיד וחסידיהו, אני שים אשר לחמו בשעתו את מלחמת הלאום מנות הערבית נגד השלטון התורכי, עברו תוך כדי כך לשיתוף-פעולה רצוף עם האנגלים. מול מחנה זה, המורכב מאפנדים בעל-קרקעות ומשייכים בדואים רבי-השפעה, התייצב הסוג החדש של לאומנים ערביים: סטודנטים, פועלים ומשבילים, שהתרכזו בעיקר בערים הגדולות, ובקצונה הצעירה. את שלטונו ביסס בית המלוכה על ה"ככים וראשי השבטים. חוק הבחירות נוסח ונהגה שנתנה להם עדיפות מספרים מכרעת בהנבחרים. מיליוני תקציב הפיתוח, מ"הנפט, והמו בצורה זו או אחרת

דוכאה תמיד כל תנועת נוגי האינטליגנציה העירוניים. קלה היתה המשטרה מש"ת צעירים לבית-הסוהר.

טון רשיד עלי אל-קילאני, הכריז על הצ'טרפות ארצו אל הציר הגרמני-איטלקי. הבריטים היו נאלצים לנהל מלחמה קצרה אך נמרצת כדי לכבוש את הארץ בחזרה מידי אל-קילאני, אשר התייצב רוב הצבא העיראקי — כשם שהתייצבו השבוע ראשי ההפיקה אשר הללו את "הלוחמים האצילים של 1941".

איתה תנועה לאומית גאתה שוב ב-1945, אחרי שנורי אל-סעיד חתם על חוזה עיראקי-בריטי בפורטסמות. הפעם היו ההפגנות כה חריפות, שראש הממשלה נאלץ להתפטר.

★ ★ ★

אקרה בכים
יסמתו המוצהרת של נורי אל-סעיד תמיד היתה: "צריכים להיות מעשיים — אין מקום לאידיאליסטים". והשקפה זו הנחתה אותו בדרך שיתוף-הפעולה עם המערב. הוא האמין כי רק בדרך זו תצליח ארצו להתפתח בהדרגה, לא-תלות מוחלטת. אך המאורעות במרחב התקדמו במהירות מסחררת, שלא נתנה למדינאי הזקן את השהות לצעוד בדרך ההתפתחות ההדרגתית. על הבמה הערבית עלתה דמותו של המצ'ר כן הוהט גמאל עבד אל-נאצר, המיצר האופייני ביותר של דור הלאומנות החדשה. לא היה מנוס מן ההתנגשות בין הביכבאשי המצרי לבין הקולונל התורכי לשעבר. השפעתו של גמאל עבד אל-נאצר ניכרה

מיד בעיראק. לאינטליגנציה המתלבטת ניתנה נקודת-אחידה מעשית. מקהיר החל זורם החשול של סוכנים, כסף, נשק ושירותים. הסתה, הנחשול הגיע לשיאו גיאומה בתקופת מיבצע כואק'סוני, ולאחרייו. נדמה היה כי אחד מן השניים חייב להישבר בזמן הקרוב. בישיבת ממשלה מייסרת, שנערכה משעה שתיים אחרי חצות ועד לצהרי-יום, החליט העיראקי להציע עזרה צבאית לעבד אל-נאצר. לנתק את יחסיו עם צרפת ולהודיע לאנגלים כי לא ישוב עמם כברית בגדאד עד אשר יכוגי מצרים. אך צעויה-הפיוס המרים לא הועילו; הסורים פוצצו את צינור הנפט העיראקי — דבר שגרם הפסד של 60 מיליון דולאר לעיראק. במסול, בג'ף וקוט אליהי פרצו מהומות, בהן נהרגו 20 איש. בבגדאד, הפגינו אלפים איש, כשי בידיהם תמונות של עבד אל-נאצר ובפיהם הקריאה: "הלאה המלוכנות! יחי גמאל עבד אל-נאצר, מנהיג כל הערבים!"

נורי אל-סעיד, הנושא בכיסו תמיד אקדה, הכריז על משטר צבאי. הוא סגר את בתי-הספר, פיזר את בתי-ההגברים והשליך 300 אורחים לבתי-סוהר. אך החדירה הגאי צרית לא חוסלה. אות-האזהרה הרציני הראשון ניתן כאשר נוצר החשש כי עיראק תפלוש לסוריה, בעת שזו עברה בגלוי לצד ברית-המועצות. ידיעות שהסתגנו לעת-נות המצרית אמרו, כי קצינים עיראקיים הודיעו שיסרבו למלא פקודה לפלישה כזו.

★ ★ ★

הנחר השישי: נפט

מאותו רגע החל מירוץ-שדים. נורי אל-סעיד נדחף יותר ויותר לנאצר. אנטי-נאצרי, בשעה שבתוך הצבא העיראקי גברה ההשפעה של "רעים". השאלה היתה: מי צור עובדה מוגמרת? השבוע, כאשר

* עד כה עמד נורי אל-סעיד בראש 14 ממשלות עיראקיות, כשספר התפטרות יות נעשה מרצונו הטוב.

תנועה הלאומית של